Europos Parlamentas
2019-2024

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2023/0418(COD)

5.3.2024

***I
PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl Serbijos koordinavimo direktorato (*Koordinaciona uprava*) išduotų Serbijos pasų turėtojų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Matjaž Nemec

Procedūrų sutartiniai ženklai

*	Konsultavimosi procedūra
***	Pritarimo procedūra
***I	Įprasta teisėkūros procedūra (pirmasis svarstymas)
***II	Įprasta teisėkūros procedūra (antrasis svarstymas)
***III	Įprasta teisėkūros procedūra (trečiasis svarstymas)

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į teisės akto projekte pasiūlytą teisinį pagrindą.)

Teisės akto projekto pakeitimai

Parlamento pakeitimai, išdėstomi dviejuose stulpeliuose

Išbrauktos teksto dalys žymimos ***pusjuodžiu kursyvu*** kairiajame stulpelyje. Pakeitimai žymimi ***pusjuodžiu kursyvu*** abiejuose stulpeliuose. Naujas tekstas žymimas ***pusjuodžiu kursyvu*** dešiniajame stulpelyje.

Kiekvieno pakeitimo antraštės pirmoje ir antroje eilutėse nurodoma atitinkama svarstomo teisės akto projekto dalis. Jei pakeitimas susijęs su esamu teisės aktu, kurį siekiama pakeisti teisės akto projektu, antraštėje pridedamos trečia ir ketvirta eilutės, kuriose atitinkamai nurodomas esamas teisės aktas ir keičiama šio teisės akto dalis.

Parlamento pakeitimai, pateikiami konsoliduoto teksto forma

Naujos teksto dalys žymimos ***pusjuodžiu kursyvu***. Išbrauktos teksto dalys nurodomos simboliu „▌“ arba perbraukiamos. Pakeistos teksto dalys nurodomos naują tekstą pažymint ***pusjuodžiu kursyvu***, o ankstesnį nereikalingą tekstą išbraukiant arba perbraukiant.
Nežymimi tik grynai techninio pobūdžio pakeitimai, kuriuos daro tarnybos, siekdamos parengti galutinį tekstą.

TURINYS

Psl.

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS 5

AIŠKINAMOJI DALIS 6

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl Serbijos koordinavimo direktorato (*Koordinaciona uprava*) išduotų Serbijos pasų turėtojų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2023)0733),

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir 77 straipsnio 2 dalies a punktą, pagal kuriuos Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C9-0412/2023),

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A9-0000/2024),

1. priima per pirmąjį svarstymą savo poziciją, perimdamas Komisijos pasiūlymą;

2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;

3. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

AIŠKINAMOJI DALIS

a. Bendra informacija

2023 m. lapkričio 16 d. Europos Komisija pateikė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl Serbijos koordinavimo direktorato (*Koordinaciona uprava*) išduotų Serbijos pasų turėtojų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806.

Komisijos nuomone, šiuo Reglamento (ES) 2018/1806 pakeitimu būtų leidžiama Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojams netaikyti reikalavimo turėti vizą kertant valstybių narių išorės sienas, kai buvimo trukmė neviršija 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį.

2009 m. Kosovas buvo įtrauktas į Reglamento (EB) Nr. 539/2001 I priedo 2 dalį, pagal kurią Kosovo išduotų pasų turėtojai, kirsdami valstybių narių išorės sienas, privalėjo turėti vizą. 2012 m. sausio 19 d. Komisija pradėjo dialogą su Kosovu dėl vizų režimo liberalizavimo. 2012 m. birželio 14 d. ji Kosovui pateikė veiksmų planą, kuriame buvo nurodyti visi teisės aktai ir kitos priemonės, kuriuos Kosovas turėjo priimti ir įgyvendinti, siekdamas vizų režimo liberalizavimo. Šis dialogas buvo sėkmingai užbaigtas ir 2016 m. gegužės 4 d. Komisija pateikė pasiūlymą[1] perkelti Kosovą į Reglamento (EB) Nr. 539/2001 II priedą.

Dėl šio pasiūlymo buvo galutinai susitarta ir jis buvo priimtas 2023 m. balandžio 19 d. Reglamentu (ES) 2023/850[2] buvo iš dalies pakeistas Reglamentas (ES) 2018/1806[3] (kuriuo tuo tarpu buvo pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 539/2001), perkeliant Kosovą iš to reglamento I priedo 2 dalies į II priedo 4 dalį. Kaip ir visų ankstesnių sėkmingai užbaigtų dialogų dėl vizų režimo liberalizavimo atveju, buvo nuspręsta, kad vizos reikalavimo netaikymas turėtų galioti tik biometrinių pasų turėtojams. Be to, buvo nuspręsta, kad tas vizos reikalavimo netaikymas neturėtų įsigalioti iki Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1240 sukuriamos Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS)[4] veikimo pradžios arba 2024 m. sausio 1 d., priklausomai nuo to, kuri data ankstesnė. Priėmus Reglamentą (ES) 2023/850, Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojai ir toliau būtų vieninteliai Vakarų Balkanų regiono piliečiai, kurie privalėtų vykdami į ES trumpalaikiam buvimui turėti vizą.

Įsigaliojus vizos reikalavimo netaikymui Kosovo pasų turėtojams, Komisija savo pasiūlyme laikėsi nuomonės, kad priežasčių, dėl kurių Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos

---

1 COM/2016/0277 final.

2 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/850, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (Kosovas (Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.)) (OL L 110, 2023 4 25, p. 1–4).

3 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams tas reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 303, 2018 11 28, p. 39).

4 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1240, kuriuo sukuriama Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226 (OL L 236, 2018 9 19, p. 1–71).

pasų turėtojams toks vizos reikalavimo netaikymas negalioja, nebėra ir kad visi Vakarų Balkanų regiono piliečiai turėtų naudotis beviziu kelionių į Šengeno erdvę režimu.

b. Serbijos koordinavimo direktoratas

Serbijos koordinavimo direktoratas buvo įsteigtas vykstant dialogui su Serbija dėl vizų režimo liberalizavimo. Buvo siekiama pakeisti septynis regioninius policijos direktoratus, esančius įvairiose Serbijos teritorijos vietose, kurie iki tol buvo atsakingi už pasų išdavimą Kosovo serbams. Serbijos koordinavimo direktorato išduodami pasai yra biometriniai ir jų turėtojai juos naudoja kaip kelionės dokumentus kelionių į ES tikslu nuo tada, kai buvo įsteigtas direktoratas.

Nuo tada, kai 2008 m. buvo pradėti pirmi dialogai dėl vizų režimo liberalizavimo, Komisija išsikėlė bendrą tikslą – suteikti galimybę viso Vakarų Balkanų regiono gyventojams be vizų atvykti į Šengeno erdvę. Vizos reikalavimai Juodkalnijai, Šiaurės Makedonijai ir Serbijai buvo panaikinti 2009 m., Albanijai ir Bosnijai ir Hercegovinai 2010 m., o Kosovui – 2023 m. Šiomis aplinkybėmis panaikinus vizos reikalavimo netaikymo negaliojimą Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojams būtų užtikrinta, kad visam Vakarų Balkanų regionui būtų taikomas tas pats vizų režimas.

c. Pranešėjo pozicija

Europos Sąjungos vizų politika, įskaitant vizų režimo liberalizavimą, neabejotinai buvo viena iš įtakingiausių Europos švelniųjų užsienio politikos priemonių. Tačiau dėl sudėtingos pasaulio geopolitikos ir dėl dažnų Europos Sąjungos vidaus nesutarimų reikėjo siekti tam tikrų kompromisų ir priimti sprendimus, kurie dažnai kelia problemų ateityje. Tai pasakytina apie Vakarų Balkanus, kur reikalai niekada nėra paprasti ir retai lengvi.

Kalbant apie Komisijos pasiūlymą, pranešėjas mano, kad sprendžiant šį sunkų klausimą reikia atsižvelgti į visus faktus ir aspektus, tačiau taip pat palaiko požiūrį, skatinantį trumpam nekreipti dėmesio į politiką.
Reikia pripažinti, kad Europos Sąjunga iš esmės paskatino šią problemą, todėl pranešėjas mano, kad ES ir turi ją išspręsti.

2008 m. vykstant dialogui su Serbija dėl vizų režimo liberalizavimo galbūt buvo netinkama jai nustatyti skirtingus kriterijus išduodant pasą Kosove gyvenantiems serbams, žinant, kad toks sprendimas gali būti tik laikinas. Kartu į šį laikiną sprendimą nebuvo įtraukta pakankamai apsaugos priemonių, kurios leistų numatyti galimą jo taikymo pabaigą.

Be to, nepakankama pažanga normalizuojant Serbijos ir Kosovo santykius ir tai, kad Serbija ir Kosovas vis dar tarpusavyje nepripažįsta vienas kito dokumentų, taip pat nepadėjo išvengti, kad šis klausimas netaptų problema.

Pranešėjas žino, kad Kosove gyvenantys serbai, turintys Serbijos koordinavimo direktorato išduotą pasą, šiuo metu tebėra vieninteliai Vakarų Balkanų regiono piliečiai, kuriems yra taikomas ES vizų režimas ne dėl jų kaltės. Pranešėjas mano, kad tai yra diskriminacija, ir iš esmės laikosi tvirčiausio požiūrio, kad bet kokia diskriminacija turėtų būti draudžiama ir padėtis

turėtų būti nedelsiant ištaisoma, jei diskriminacija atsiranda. Šis principas turėtų būti taikomas ir šiam pasiūlymui.

Iki tol, kol bus nustatytas Kosovo galutinis statusas arba kol bus padaryta didelė pažanga normalizuojant Kosovo ir Serbijos santykius, pranešėjas laikosi nuomonės, kad šiuo pasiūlymu neturėtų būti bandoma spręsti Serbijos ir Kosovo ginčą ir jis negali būti išspręstas pasitelkiant šį pasiūlymą, taip pat neturėtų būti tikimasi, kad jis šį ginčą galėtų išspręsti. Pranešėjas mano, kad, siekiant geriausio rezultato, reikėtų nekreipti dėmesio į politiką ir žvelgti į šią problemą kaip į techninį iššūkį.

Todėl, suprasdamas klausimų sudėtingumą ir apsvarstęs visus skirtingus aspektus, pranešėjas palankiai vertina Komisijos pasiūlymą ir pritaria greitam jo priėmimui Parlamente be pakeitimų dar per dabartinę Parlamento kadenciją.